

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ	7
ÚVODEM	9
KAPITOLA 1/	
ZNOVUZROZENÝ TRH PRÁCE A NOVÉ PŘÍLEŽITOSTI	15
Mínulost a výhled: od nedostatku k nadbytku pracovníků?	16
Strukturální pohyby: pracovní mobilita a růst sektoru služeb	22
Hlavní hybné síly: lidský kapitál a podnikatelské zaujetí	25
Vedlejší aktivity a strategie dvou zaměstnání	31
Výkonová orientace v reformních zemích	33
Závěrem	37
KAPITOLA 2/	
MZDOVÉ ROZDÍLY, JEJICH ZMĚNY A URČUJÍCÍ FAKTORY	41
Mzdy před rokem 1989: změny uvnitř stabilního rámce nerovnosti	42
Ekonomická reforma: měnící se příčiny rozdílů ve mzdách	45
Nové empirické poznatky: směrem k tržnímu přizpůsobení mezd	47
Mezinárodní srovnání: neměnné odlišnosti	57
Závěrem	63
KAPITOLA 3/	
PŘÍJMOVÁ NEROVNOST DOMÁCNOSTÍ	66
Dlouhodobé trendy a transformační změny v příjmech domácností	67
Příjmy ze zaměstnání a ze sociálních fondů	71
Měnící se příčiny příjmové nerovnosti	74
Příjmy domácností v reformních zemích	78
Srovnání se západními zeměmi	83
Závěrem	87

KAPITOLA 4/

ZMĚNY V ROZSAHU A TYPECH CHUDOBY	90
Chudoba v „reálném socialismu“	91
Ohrožení chudobou v průběhu transformace	93
Různé druhy chudoby	95
Chudoba ve spotřebě a bohatství	105
Chudoba v reformních zemích	109
Závěrem	113

KAPITOLA 5/

ZMĚNY V RODINNÝCH VÝDAJÍCH A BYDLENÍ	117
Uspokojování potřeb v komunistické teorii a praxi	118
Vstříc spotřebitelskému trhu	123
Změny struktury rodinných výdajů	129
Výdaje domácností ve východních a západních zemích	134
Trh-netrh bydlení	140
Závěrem	145

KAPITOLA 6/

PRIVATIZACE, STŘEDNÍ VRSTVY A POSTOJE POPULACE	148
Vyvláštění a privatizace	149
Noví kapitalisté a otázka středních vrstev	152
Privatizace v představách lidí	158
Počátky individuálního investování	162
Privatizace a „politický kapitalismus“ v reformních zemích	167
Závěrem	174

KAPITOLA 7/

AKTIVITY JEDNOTLIVCŮ A DOMÁCNOSTÍ PŘI ŘEŠENÍ FINANČNÍCH OBTÍŽÍ	178
Východiska po roce 1989: kapitalistická a socialistická aktiva	179
Neformální ekonomika v minulosti a přítomnosti	183
Přizpůsobovací schopnosti domácností	187
Alternativní strategie v reformních zemích	193
Závěrem	197

KAPITOLA 8/

REFORMA SOCIÁLNÍ PÉČE	202
Socialistický paternalismus jako nástroj sociálního zajištění	
politické kontroly	203
Typy „sociálního státu“ a jeho krize	205
Postup české sociální reformy	210
Sociální politika a společenské rozvrstvení	216
Přijetí sociální reformy obyvatelstvem	219
Transformace sociálního zabezpečení v reformních zemích	222
Závěrem	229

KAPITOLA 9/

VNÍMÁNÍ TRANSFORMACE

V SOUVISLOSTI S OSOBNÍ SITUACÍ	231
Přijetí transformačních změn: od nadšení ke střízlivosti	232
Vyzrávání postojů a jejich posun doleva	238
Reforma a finanční obtíže v očích obyvatel reformních zemí	244
Propojování postojů k obecné a vlastní situaci v reformních zemích	248
Závěrem	255

KAPITOLA 10/

VLIV EKONOMICKÝCH TĚŽKOSTÍ NA POLITICKÉ POSTOJE	259
Souvislosti ekonomických a politických postojů	260
Lekce z minulého vývoje	262
Finanční obtíže domácností a očekávání od státu	267
Může být zpochybněn demokratický systém?	271
Postoje přívrženců jednotlivých politických stran	276
Závěrem	282
ZÁVĚREČNÁ POZNÁMKA	286
PŘÍLOHA	291
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	310
LITERATURA	312
JMENNÝ REJSTRÍK	325